

Kúria végzése

Az ügy száma:	Bfv.II.980/2023/8.
A határozat szintje:	felülvizsgálat
A tanács tagjai:	Dr. Harangozó Attila, a tanács elnöke Dr. Demeter Zsuzsanna, előadó bíró Dr. Somogyi Gábor, bíró Dr. Metzing Márton, bíró Dr. Boros Tibor, bíró
Az eljárás helye:	Budapest
Az eljárás formája:	tanácsülés
Az ülés napja:	2024. június 14.
Az ügy tárgya:	rablás büntette és más bűncselekmények
Terhelt:	...
Első fok:	Hatvani Járásbíróság, 5.B.13/2019/90., ítélet, tárgyalás, 2022. május 17.
Másodfok:	Egri Törvényszék, 2.Bf.212/2022/18., ítélet, nyilvános ülés, 2023. április 18.
Az indítvány előterjesztője:	a terhelt
Az indítvány iránya:	a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a rablás büntette és más bűncselekmények miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Hatvani Járásbíróság 5.B.13/2019/90. számú, és az Egri Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bf.212/2022/18. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I.** 1. A Hatvani Járásbíróság a 2022. május 17. napján kihirdetett 5.B.13/2019/90. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett lopás büntetettében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (3) bekezdés b) pont ba) alpont], magánlaksértés vétségében [Btk. 221. § (1) bekezdés], testi sértés vétségében [Btk. 164. § (1) (2) bekezdés], rablás büntetettében [Btk. 365. § (2) bekezdés, (3) bekezdés b) pont], társtettesként elkövetett csalás vétségében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont], 3 rendbeli lopás vétségében [Btk. 370. § (2) bekezdés b) pont bb) alpont], sikkasztás vétségében [Btk. 372. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont], valamint zaklatás vétségében [Btk. 222. § (2) bekezdés a) pont]. Ezért öt halmazati büntetésül 4 év szabadságvesztésre, 1 év közúti járművezetéstől eltiltásra és 4 és közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját a büntetés kétharmad részének a kitöltését követő napban állapította meg, és a terhelttel szemben 35.559 forint erejéig vagyoneklobzást rendelt el.

[2] A súlyosításra irányuló fellebbezés alapján másodfokon eljáró Egri Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2023. április 18. napján meghozott 2.Bf.212/2022/18. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta; a terhelt 1. tényállási pontban írt cselekményét a Btk. 370. § (1) bekezdés, a (2) bekezdés bb) és bc) alpontjára figyelemmel, (3) bekezdés b) pont ba) alpontja szerint minősülő társtettesként elkövetett lopás büntetettének, míg a tényállás 6. pontjában írt cselekményét a Btk. 372. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) alpontjára figyelemmel (3) bekezdés b) pontja szerint minősülő sikkasztás büntetettének minősítette, a terhelt közúti járművezetéstől eltiltásra ítéletét mellőzte, a vagyoneklobzás összegét 40.559 forintra felemelte, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[3] 2. A jogerős ítéletben megállapított, a felülvizsgálattal érintett tényállás 2. pontjának lényege szerint a terhelt 2018. szeptember 26. napján 10 óra 20 perc körüli időben település 1-en a ... úton az úgynevezett ...köznél találkozott a sértettel, akinek kezében volt a pénztárcájából éppen elővett 3.000 forint készpénz, amit zsebébe készült tenni. A terhelt ekkor a sértett kezéből minden előzmény nélkül kikapta a 3.000 forintot és gyors léptekkel eltávozott a helyszínről, akit azonban a sértett követett és többször a pénz visszaadására szólította fel. A felszólításnak a terhelt nem tett eleget, hanem visszafordult a sértett irányába és – hogy a pénzt a terhelt tovább ne követelje – az öklén egy boxerrel integetett fenyegetőleg felé és azt mondta, hogy „felejtse el, nyelje be.”

[4] A sértett ennek ellenére tovább követte a terheltet, és 10 óra 30 perc körüli időben a település 1 ... út ... számú házzal szemben lévő buszmegállóban utolérte, ahol ismételten felszólította a pénz visszaadására. A terhelt ismét megtagadta a pénz visszaadását és egy esetben jobb lábbal a sértett felé rúgott, mely nem talált célba, ezért ismét jobb lábbal egy esetben a sértett irányába rúgott, amely ezúttal elérte a sértett jobb alkarját. Ezt követően a terhelt és a sértett dulakodni kezdtek, aminek a kiérkező rendőrközvetítő vetett véget.

[5] A bűncselekménnyel okozott kár megtérült a terhelnél megtalált 1 darab 2.000 forintos és 1 darab 1.000 forintos bankjegy sértett részére történt kiadásával.

[6] **II.** 1. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára hivatkozással, anyagi jogszabálysértés okán.

[7] Indokolása szerint az eljáró elsőfokú bíróság téves ítéletet eredményező abszolút anyagi jogi szabálysértést követett el azzal, hogy a halmazati bűncselekmények közül a súlyosabbat törvénysértően minősítette a Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés b) pontja szerinti rablás büntetettének és ezáltal törvénysértő büntetést szabott ki, mindezt pedig a másodfokon eljáró bíróság is – tévesen – osztotta.

[8] Kifejtette, hogy esetében kétséget kizáróan kizárólag az állapítható meg, hogy a sértett a lopás büntetnének elkövetése során állt fenyegetés hatása alatt, ez pedig legfeljebb a Btk. 366. § (1) bekezdés b) pontja szerint minősülő kifosztás büntette megállapítására adhat alapot.

[9] Utalt rá, hogy a törvénysértő minősítés – a halmazati büntetés szabályaira tekintettel – eltúlzottan súlyos büntetés kiszabásához vezetett, ugyanakkor a helyes minősítés mellett a büntetési tétel öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztés helyett jelentősen, egy évtől hét év hat hónapig terjedő tartamra csökkenne, erre figyelemmel a kiszabott négy év szabadságvesztés büntetés eltúlzottan súlyos.

[10] Mindezek alapján elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását, másodlagosan a jogerős ítélet megváltoztatását, a helyes minősítés megállapítását és a törvénynek megfelelő, de tartamát tekintve jóval enyhébb halmazati büntetés kiszabását indítványozta.

[11] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.1204/2023/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta és a megtámadott határozatok hatályában fenntartására tett indítványt.

[12] Indokolása szerint az irányadó tényállás alapján azzal, hogy a terhelt a sértett kezéből a 3.000 forintot kikapta, majd azzal sietősen távozott, lopási cselekményt követett el. A terhelt tettenért tolvaj volt, hiszen a cselekményt a sértett észlelte, és folyamatosan követelte vissza a pénzét, ugyanakkor a terhelt az eltulajdonított pénz megtartása végett előbb boxerrel a kezén – ezzel testi épség elleni fenyegetést alkalmazva – szólította fel a sértettet a visszakövetelés abbahagyására, majd miután ez nem vezetett eredményre, alkalmazott a sértettel szemben erőszakot.

[13] Utalt arra is, hogy a terheltnél az elkövetés során egy közbiztonságra különösen veszélyes eszköznek minősülő boxer volt, amely birtoklása a Btk. 459. § (1) bekezdés 6. pontja szerinti felfegyverkezve történő elkövetést megvalósítja, mindez alapján a terhelt cselekményének a rablás minősített eseteként megállapítása törvényes.

[14] 3. A terhelt a Legfőbb Ügyészség átiratára tett írásbeli észrevételében a felülvizsgálati indítványát változatlanul fenntartotta, az abban foglaltakat megismételte.

[15] **III.** A terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítvány alaptalan.

[16] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozatával szembeni jogi – és nem pedig ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja, és kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[17] A Be. 659. § (5) bekezdése alapján a Kúria a jogerős ügydöntő határozatot – a feltétlen hatályon kívül helyezésre vezető okok kivételével – csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül.

[18] A terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítvány a terhelt terhére rótt tíz bűncselekmény közül kizárólag a tényállás 2. pontjában írt cselekmény vagyon elleni erőszakos bűncselekményként rablás büntetnének minősítését támadja, a bűnfelelőssége terjedelmét és a kiszabott büntetést sérelmezi.

[19] 2. Az indítvány helyesen hivatkozott arra, hogy a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont első fordulat ba) alpontja szerint felülvizsgálati ok, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt törvénysértő büntetést szabott ki. Az ilyen felülvizsgálati okon alapuló indítvány nem kifogásolja a bűnösség megállapítását, hanem csupán a cselekmény téves

minősítését és a büntetés nemének és/vagy mértékének arra visszavezethetően, illetve önmagában, a Btk. nem a bíró mérlegelésére bízott szabályának megsértése miatt törvénytörő voltát állítja.

[20] A felülvizsgálatban azonban a tényálláshoz kötöttség szigorú szabálya érvényesül. Ennek megfelelően a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés] és a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés].

[21] A tényállás irányadósága azt jelenti, hogy felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Az eljárás bíróság által levont jogkövetkeztetések – így a bűnösség megállapításának és a cselekmény jogi minősítésének – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével bírálható el (Kúria Bfv.II.388/2021/6.).

[22] A felülvizsgálat szempontjából releváns tények szerint

- a terhelt a sértett kezéből a pénztárcájából éppen elővett 3.000 forint készpénzt minden előzmény nélkül kikapta és gyors léptekkel eltávozott;
- a sértett a terheltet követte és többször a pénz visszaadására szólította fel;
- a terhelt a sértetti felszólításnak nem tett eleget és azért, hogy a sértett a pénzt tovább ne követelje, a sértett irányába visszafordult, az öklén egy boxerrel fenyegetőleg integetett felé azzal, hogy azt a sértett „felejtse el, nyelje be.”;
- miután a sértett nem hagyott fel a pénz visszakövetelésével, a terhelt a sértett felé két alkalommal rúgott, amely egy esetben eredményesen a jobb alkarján eltalálta, majd a terhelt és a sértett dulakodni kezdtek;
- a kiérkező rendőrről a terheltnél a sértett pénzt megtalálta.

[23] A Btk. 365. §-a szabályozza a rablás törvényi tényállását, amelynek három alapesete különül el. A jelen ügyben releváns, a Btk. 365. § (2) bekezdése szerint rablás az is, ha a tetten ért tolvaj a dolog megtartása végett erőszakot, illetve az élet vagy a testi épség elleni közvetlen fenyegetést alkalmaz.

[24] A rablás ezen (ügynevezett megtartásos) fordulatánál a rablás elkövetési magatartása kétmozzanatú, az első mozzanat a dolog elvétele, a második mozzanat a lopott dolog megtartása végett alkalmazott kényszerítés. A kényszerítés erőszak, avagy élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetés alkalmazásával valósítható meg [Kúria Bfv.III.707./2020/5. (BH2021. 250.)].

[25] Az erőszakot, illetőleg az élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetést a tetten ért tolvaj alkalmazza, de nem a dolog elvétele előtt, hanem azt követően, és az erőszak, illetve kvalifikált fenyegetés alkalmazásának célja is van, nevezetesen a dolog megtartása, és nem megszerzése. Ebben az esetben ugyanis az idegen dolog már az elkövetőnél (annak birtokában) van, s az általa alkalmazott erőszak a dolog visszaszerzésére irányuló magatartás leküzdését szolgálja [Kúria Bfv.III.911/2015/6. (BH 2016.134.)].

[26] A rablási erőszak speciális, lenyűgöző, akarat-megtörő, amely tehát megakadályozza a sértettet a dolog visszaszerzését célzó vagy arra irányuló magatartásának kifejtésében.

[27] Az erőszak az ellenálló erő lenyűgözésére irányuló olyan erő kifejtés, mely az ellenállás akaratát kizárja, azaz fizikailag hat [Kúria Bfv.III.707./2020/5. (BH 2021.250.)]. A jelen ügyben mindez az irányadó tényállás alapján megvalósult.

[28] A terhelt ugyanis minden előzmény nélkül kikapta a sértett kezéből 3.000 forint készpénzt, majd előbb a pénzt tőle kitartóan visszakövetelő sértett felé boxerrel az öklén integetve – ezzel testi épség elleni fenyegetést alkalmazva – szólította fel a sértettet a visszakövetelés abbahagyására, majd őt egy alkalommal az alkarján megrúgta, és miután ez nem vezetett eredményre, vele dulakodott. Így a terhelt először a testi épség elleni fenyegetést, majd utóbb az erőszakot nem a dolog elvételét megelőzően, hanem azt követően fejtette ki és az erőszak alkalmazása célzatos, annak iránya nem a dolog megszerzése, de a dolog megtartása volt.

[29] A rablástól eltérően, vagyon elleni erőszakos bűncselekményként kifosztás megállapítására csak akkor kerülhet sor, ha az erőszak nem célzatos és az eredetileg más bűncselekmény részét képezte. Ilyen esetben ugyanis később keletkezik az eltulajdonítási szándék, a más bűncselekmény hatása alatt lévő sértett ingóságainak elvételére. A jelen ügyben az irányadó tényállás szerint nem erről van szó.

[30] A felülvizsgálati indítvány, azontúl, hogy helyesen idézte a kifosztás törvényi tényállását [Btk. 366. § (1) bekezdés b) pont] maga sem jelölte meg azt a kifosztás megállapításához szükségszerű, a tettes által előzőleg, még nem a dolog elvétele céljából megvalósított erőszakos bűncselekményt, amely az azzal összefüggésben alkalmazott erőszak vagy kvalifikált fenyegetés hatása alá került passzív alanyt eredményezett az elvétel időpontjában. Ezzel szemben viszont annak fejtegetésével, hogy a sértett a lopás büntette elkövetése során állt fenyegetés hatása alatt, nem, hogy nem mond ellent, de pontosan a vagyon elleni erőszakos bűncselekmény rablásként való törvényes minősítését támasztja alá.

[31] A rablás ugyanis a lopás súlyosabb erőszakos változata. Az erőszaknak illetőleg az élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetésnek célzatosnak kell lennie, ahol az elkövetőnek abból a célból kell cselekednie, hogy az idegen dolgot elvegye, vagyis a lopást végrehajtsa. Az erőszak vagy fenyegetés tehát a lopás eszközcselekménye és ez az eszközcselekmény emeli a lopást rablássá, akárcsak a jelen ügyben.

[32] A tényállás – ahogyan a Legfőbb Ügyészség helytállóan rámutatott – kitért arra is, hogy a terhelnél az elkövetéskor egy boxer volt, amelyet a pénzt visszakövetelő sértett felé is mutatott. A boxer a közbiztonságra különösen veszélyes eszközökről szóló 175/2003. (X. 28.) Korm. rendelet mellékletének b) pontjában írt, jellegzetesen ütés céljára használható és az ütés erejét, hatását növelő tárgynak, ekként közbiztonságra különösen veszélyes eszköznek minősül. Megfelelő erővel és irányítottsággal az emberi élet kioltására is alkalmas, ezért annak az ellenállás leküzdése vagy megakadályozása céljából történő birtoklása a Btk. 459. § (1) bekezdés 6. pontja szerinti felfegyverkezve történő elkövetést megvalósítja.

[33] Mindezek alapján a jogerős ítélet törvényesen minősítette az ítéleti tényállás 2. pontjában írt, vagyon elleni erőszakos bűncselekményt a Btk. 365. § (2) bekezdés, (3) bekezdés b) pontja szerinti rablás büntettének.

[34] 3. A terhelt felülvizsgálati indítványa a minősítés kedvezőbb módosítása esetére kedvezőbb joghátrány alkalmazásának lehetőségét is felvetette. Ebben a körben pedig helyesen hivatkozott arra, hogy törvénysértő minősítés esetén a büntetés abban az esetben is lehet törvénysértő, ha a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretei között került kiszabásra (BH 2011.97.I., a későbbiekben egyebek mellett: Kúria Bfv.II.1168/2015/12., Bfv.III.907/2016/6., Bfv.I.830/2020/7.).

[35] A felülvizsgálatban a jogerős ítéletben kiszabott büntetés azonban önmagában nem, hanem csak feltételhez kötötten vizsgálható; az említett jogszabályi hivatkozás első fordulata alapján akkor, ha a büntetés törvénysértő volta a cselekmény téves minősítésére, a második fordulata szerint pedig akkor, ha a büntető anyagi jog más szabályának megsértésére vezethető vissza [Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpont]. Következésképp téves

minősítés vagy más anyagi jogszabálysértés hiányában a kiszabott büntetés neme és mértéke felülvizsgálat tárgya nem lehet; amennyiben a minősítés törvényes és a büntetés egyéb anyagi jogszabályt sem sért, a mérlegelési jogkörben, törvényes keretek között kiszabott büntetés mértéke a felülvizsgálati eljárásban nem támadható [Kúria Bfv.I.1.502/2016. (BH 2017.219.II.), Kúria Bfv.I.415/2016. (BH 2016.264.II.)].

[36] Jelen ügyben az indítvány téves minősítésre hivatkozása [Be. 649. § (1) bekezdés b) pont első fordulat ba) alpont] nem vezetett eredményre, ekként a büntetés mértéke önmagában már nem lehetett felülvizsgálat tárgya.

[37] Ugyanakkor nyilvánvaló, hogy bár a terhelttel szemben kiszabott halmazati büntetés kívül esik a törvényi büntetési tételkereteken – a büntetési tétel 5 éves alsó határát sem éri el –, azonban a Btk. 82. § (1) bekezdése és (2) bekezdés b) pontja alapján e büntetés kiszabható volt, ekként az nem sért olyan anyagi jogi szabályt sem, aminek alkalmazását a törvény nem a bíró mérlegelésére bízta.

[38] 4. Végül a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal összefüggésben a teljesség kedvéért megjegyzi, hogy az indítványban hivatkozott „abszolút anyagi jogi szabálysértés” fogalmát sem a törvény, sem a jogirodalom nem ismeri. Az eljárási szabálysértések oszthatók fel abszolút [Be. 608. § (1) bekezdés] és relatív [Be. 609. § (1)-(2) bekezdés] eljárási szabálysértésekre, attól függően, hogy az eljárási szabálysértés mérlegelés nélkül kötelezővé, vagy csupán további feltételek mellett lehetővé teszi a jogorvoslattal támadott határozat hatályon kívül helyezését. Az „abszolút anyagi jogi szabálysértés” azonban tartalom nélküli hivatkozás.

[39] Mindezekre tekintettel – miután a Kúria olyan felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt – a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[40] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban – a Kúria elnöke számára a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 10. § (2) bekezdésében biztosított felhatalmazás alapján, a Kúria ügyelosztási rendjének IV.6. pontjában írt rendelkezés nyomán – öttagú tanácsban járt el.

[41] **IV.** A végzés ellen a Be. 6. § (4) bekezdése alapján nincs helye fellebbezésnek, felülvizsgálatát pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[42] Az ugyanazon jogosult általi ismételt indítvány előterjesztésének tilalma, illetve az azonos tartalmú indítvány ismételt előterjesztésének tilalma a Be. 652. § (6) és (7) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdése alapján az ilyen indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2024. június 14.

Dr. Harangozó Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Metzing Márton s.k. bíró, Dr. Boros Tibor s.k. bíró